

1 Papa Urban II. poziva u križarski rat

robljem. Zajednička oznaka tih Božjih bojovnika bila je bijeli platneni križ na odjeći, po kojemu su dobili naziv – križari ². Većinu od njih zaista je nosio vjerski žar i odanost ideji. Neke su pak pokretale sasvim obične pobude za korišću.

Prvi križarski rat (od devet njih) odisao je pravim vjerskim zanosom. Križari su 1099. godine oslobodili Jeruzalem, ali ga nisu držali ni puno stoljeće. Zbog toga su uslijedili novi pohodi. U četvrtom križarskom ratu križari su – kao što je poznato – za Mlečane osvojili 1202. godine Zadar, a 1204. i Carigrad, gdje su izvršili neviden pokolj stanovništva, nagrabili silan plijen i vratili s kući. U Carigradu su križari osnovali **Latinsko Carstvo** (1204–1261).

Bizantska država će se nakon pola stoljeća obnoviti, ali više neće doseći raniju snagu, što je bilo sudbonosno i za nju i za Europu. Naime, u Maloj Aziji bili su već **Turci-Osmanlije**.

Sudar kršćanske i islamske civilizacije ostao je neriješen. U svetim mjestima i dalje se viorila zelena Prorokova zastava. Međutim, tijekom dvaju stoljeća ratovanja dva su se svijeta bolje upoznala, trgovina među njima je oživjela. Kao što je poznato – zlatne plodove ubrala je u četvrtom križarskom ratu – Venecija.

- Objasnite izraz – križarski ratovi. Kada su i kako počeli i koliko su trajali? Proučite na karti ⁹ putove križara u prvom i četvrtom križarskom ratu i opišite ih. Pročitajte i objasnite posljednji ulomak u štivu.

Srednjovjekovna kineska civilizacija

Europa je i nakon križarskih ratova ostala, uglavnom, zatvorena u sebe. Daleke civilizacije, indijska i kineska, koje su Arapi dobro poznavali, bile su izvan njezina vidokruga. A bile su to civilizacije koje su daleko nadmašivale europsku. U XI. stoljeću, kad se u Europi gradovi tek počinju obnavljati, Kina je već imala milijunske gradove s uređenom opskrbom, vatrogasnom zaštitom i službom za održavanje reda i čistoće. U njoj se izrađivao papir, tiskale se knjige, radile su škole, djelovali znanstvenici. Gradski svijet je posjećivao kazališta i koncerte. Kineski vojnici služili su se u borbama barutom, a pomorci su plovili pomoću kampasa.

- Nabrojte i opišite najvažnija obilježja kineske civilizacije. Što vam se u njoj najviše sviđa?

Juriš Mongola na tri srednjovjekovne civilizacije

Mongoli ili Tataři živjeli su u Srednjoj Aziji (karta ¹⁰). Načinom života bili su nomadski stočari i ratnici – konjanici. Početkom XIII. stoljeća mongolska je plemena ujedinio **Džingis-kan** (1155–1227) ³ i stvorio od njih nevjerojatno uspješnu konjaničku vojsku. Kineski barut iskoristio je za organizaciju topništva.

3 Džingis-kan

